

Formulace smluvní záruky (se smluvním ošetřením okolností aplikace čl. 39 odst. 2 VÚ)

Úvod do problematiky:

Vídeňská úmluva požaduje, aby kupující zboží po jeho doručení prohlédl a oznámil prodáváči objevené vady zboží „v době přiměřené poté, kdy je zjistil nebo kdy je měl zjistit. Zatímco u vad zjevných počíná běh lhůty pro oznámení doručením zboží, u vad skrytých počíná až jejich skutečným zjištěním. Protože prodávající však nemůže nést odpovědnost za skryté vady do nekonečna, byla v čl. 39 odst. 2 VÚ stanovena tzv. „*cut-off period*“ v délce 2 let od předání zboží kupujícímu, po jejímž uplynutí již kupující nemá možnost uplatňovat odpovědnost prodávajícího za vady zboží. Výjimkou by byla situace, kdy prodávající věděl, či musel vědět o vadě zboží (jednalo-li se tedy o podvod, zlou víru, hrubou nedbalost apod.). V tomto případě by se kupující mohl domáhat svých nároků i po uplynutí dvouleté lhůty. Čl. 39 odst. 2 však obsahuje ještě jednu závažnou větu: Právo kupujícího z vad zboží vždy zaniká (...) nejpozději do dvou let (...), ledaže tato lhůta není v souladu se smluvní záruční lhůtou. Otázkou je, co je obsahem smluvní záruky a jak vykládat zmíněné ustanovení ve vztahu k záruce obecné.

Jak se vypořádat s existencí čl. 39 odst. 2 (záruka obecná a záruka smluvní):

V souladu s čl. 36 VÚ odpovídá prodávající podle smlouvy a této Úmluvy za jakoukoli vadu, kterou má zboží v okamžiku přechodu nebezpečí na kupujícího, i když se vada stane zjevnou až po této době. Dle odstavce 2 čl. 36 odpovídá prodávající rovněž za jakoukoli vadu zboží, jež vznikne po době uvedené v předchozím odstavci, včetně nedodržení záruky, že zboží po určitou dobu bude způsobilé pro obvyklé své použití nebo pro zvláštní použití nebo že si zachová určitou jakost nebo určité vlastnosti.

Dalo by se proto usoudit, že existuje jednak záruka obecná vztahující se na vady, jež má zboží v okamžiku přechodu nebezpečí, a vedle ní i speciální záruka smluvní, která se vztahuje na obvyklé použití zboží, zvláštní použití či jen určité vlastnosti, popřípadě určitou jakost. Záruka smluvní se pak bude od záruky obecné odlišovat nejen svým předmětem i délkou trvání. VÚ sama vztah obecné a smluvní záruky neřeší.

Kratší či delší smluvní záruka?

V souladu s čl. 6 VÚ mohou strany vyloučit použití této Úmluvy nebo změnit účinky kteréhokoli jejího ustanovení (s výjimkou článku 12). Tvůrci VÚ se domnívali, že by bylo nepřiměřené, pokud by definovali přímo a jednoznačně vztah různých smluvních záruk a záruky dle VÚ, a proto v tomto ohledu ponechali stranám plnou smluvní volnost. Může se tedy stát, že sjednaná smluvní záruka bude kratší než „*cut-off period*“ (např. pouhých 30 dnů u zboží, které se rychle kazí). Strany také mohou sjednat záruku delší než dva roky. V tomto případě se by se zdálo rozumné předpokládat, že delší smluvní záruka se vztahuje i na obecné původní vady zboží a že se tedy dvouletá lhůta prodlužuje na dobu sjednanou smluvně. Nicméně stejný závěr (zkrácení záruky obecně) budeme jen stěží odůvodňovat v případě, kdy strany sjednali záruku kratší než dva roky. Kupující by v tomto případě po uplynutí kratší smluvní záruky sjednané např. jen pro určité vlastnosti ztratil i možnost dovolávat se svých práv z dalších vad zboží (vady zboží existující již v okamžiku přechodu nebezpečí).

Situaci by bylo vhodné řešit následovně: Jestliže strany sjednali speciální smluvní záruku vztahující se k určitým vlastnostem zboží kratší než 2 roky, bude tato prodloužena minimálně pokud jde o vady existující již v okamžiku přechodu nebezpečí v souladu s čl. 39 odst. 2 VÚ na dva roky (tedy na délku obecné). Jestliže však sjednaly pro určité aspekty zboží delší záruční lhůtu, bude tato delší platit pouze pro vytyčené aspekty a nikoli pro další vady zboží, na něž by se vztahovala pouze záruka obecná.

Je proto důležité rozlišovat mezi obecnou zárukou za vady, které má zboží v okamžiku přechodu nebezpečí na kupujícího (čl. 36 odst. 1 VÚ) a zárukou speciální smluvní dle čl. 36 odst. 2 VÚ, dle níž má být zboží po určitou dobu způsobilé pro obvyklé své použití nebo pro zvláštní použití nebo že si zachová určitou jakost nebo určité vlastnosti. Při tom platí: Je-li kupující schopen prokázat, že např. špatný výkon strojů je důsledkem původní vady, kterou mělo zboží již v okamžiku přechodu nebezpečí, může uplatňovat své nároky z vad zboží i tehdy, pokud již kratší sjednaná záruka vypršela.

Výše zmíněné bude platit jen tehdy, nesjednaly-li strany výslovně něco jiného, např. nemožnost prodloužení sjednané záruky na dobu dvou let dle čl. 39 odst. 2, či vyloučení použití čl. 39 odst. 2 a tím i celkové omezení smluvní i obecné záruky na sjednanou kratší dobu. Nesmíme však zapomenout, že se VÚ dle čl. 4 nevztahuje na platnost smlouvy, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jakékoli zvyklosti. Smluvní ujednání zkracující takovým způsobem práva kupujícího by se snadno mohlo dostat do rozporu s ustanoveními práva rozhodného a stát se tak neplatným.

Stále nezodpovězenou otázkou je lhůta, v níž musí při sjednání smluvní záruky dojít k oznámení vad. Kupující by měl následující možnosti: (a) během přiměřené doby po ojevení vady, (b) kdykoli během sjednané smluvní záruky, (c) smluvní záruka by se vztahovala pouze na výkon či jistou vlastnost během sjednané doby a ostatní otázky (oznámení) by přenechávala národnímu právu.

Jestliže se strany výslovně nedohodly jinak, měla by se otázka oznámení řešit v souladu s čl. 38 a čl. 39 VÚ a oznámení o zjištěných vadách by mělo být podáno v přiměřené době poté, kdy kupující vady zjistil nebo měl zjistit. V praxi však pravděpodobně povede požadavek oznámení vad v době přiměřené poté, kdy kupující „měl zjistit“, k dovolání se delší smluvní záruky pouze výjimečně.

Doporučení pro kontraktaci

- přesné **vymezení vad** (barva, stálost materiálu, nekorodování), na které se poskytuje záruka.
- **na jak dlouho** se poskytuje záruka

„Prodávající se zaručuje kupujícímu, že zboží bude mít po dobu 3 let od dodání dohodnutý výkon a nebude korodovat. (stálou barvu a nebude se srážet...)“

- **vztah k obecné záruce dle čl. 39 (1)**

„Použití čl. 39 (1) VÚ se vylučuje.“ (Pak by se smluvní záruka vztahovala i na další vady zboží).

„Na další možné vady zboží, na něž se výslovně nevztahuje smluvní záruka, se bude aplikovat čl. 39 (2) VÚ.“ (Rozlišení režimu pro obecnou a zvláštní smluvní záruku).

- **způsob uplatnění** této smluvní záruky (viz 16 záruka za jakost): Ujednání stran, zvyklosti, praxe, VÚ čl. 38, 39 (v době přiměřené po zjištění).

„Kupující je povinen oznámit prodávajícímu vady, na něž se vztahuje záruka za jakost, doporučeným dopisem odeslaným do 3 dnů poté, kdy se o vadách, na něž se vztahuje záruka za jakost, dozvěděl. Neučiní-li však toto oznámení nejpozději v poslední den záruční lhůty, nároky ze záruky zanikají.“

- **jaké nároky může kupující uplatnit**

„Uplatní-li kupující své nároky ze záruky za jakost ve lhůtě a způsobem stanoveným dle předchozích odstavců, má nárok na .

- a) opravu zboží v lhůtě kterou určí, nejméně však 30 dnů ode dne oznámení volby nároku*
- b) výměnu za zboží nové v lhůtě kterou určí, nejméně však 30 dnů ode dne oznámení volby nároku*

odstoupit od smlouvy. Odstoupení je účinné odesláním oznámení o odstoupení prodávajícímu formou doporučeného dopisu.“

- **Jaké právo se bude aplikovat na otázky ve smlouvě neupravené, popřípadě vyloučení VÚ.**

„Otázky smlouvou neupravené se řídí českým právem. Použití VÚ se vylučuje.“

Užitečné odkazy a literatura:

<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/sono-bb39.html> (Komentář k čl. 39 VÚ od *Kazuaki Sono*)

<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/e-text-39.html#schol>